

בעזרת השם יתברך

ספר
שאלות ותשובות
מהרש"ג
על שחיטה וטריפות

חודש מנחם אב שנת תשמ"ה לפ"ק

ברוקלין נוא יארק

בהמות ואינו ניכר עכשיו וכיון שגריך נדיקה שוב שייך
 בהו הדיון של הערובות אע"ג דאיתו ודאי ערפא אלא לריך
 נדיקה כמו גבי נפולא ודרוסה דמתוך הש"ס שס, וכמש"כ
 בחוס' שס דכל שגריך נדיקה שוב נקדשים אסור לשחטו
 בעזרה שמה יכה ערפא, אלא ודאי ש"מ דחששו אחרת
 חוץ מהמבוארים בש"ס אין לנו לחוש אפילו לענין להגריך
 נדיקה, וכמו דאמרי גבי בהמה דהוי שגרי כרעי נחרייהא
 דתלי בשגרונא וא"ל נדיקה כלל, אלא דעל ראי' זו אכתי
 אין להעמיד יסוד אף דבדגמיר כסימן ל"ג מניח ראייה
 מש"ס זו לענין בהמה שהכו אותה במקל עיי"ש וכן הפלתי
 מניח ראי' ממנה לכמה דברים, מ"מ אני אומר ולטעמך
 הרי בלא"כ הוי מני מוקי לה נבמה שנקבה במחט עד
 חלל הגוף ונחרפאח ואינה ניכר דהוי ערפא כמו מחט בחלל
 הגוף דאמרי בקוץ עד שחוקק לחלל ונחערבה בשאר בהמות
 ועיין במהר"ם מלובלין בחולין בשמעמח דדרוסה דודאי יש
 דריבא שאינה נכרה וא"כ אמאי לא מוקי לה ככה"ג, אלא
 ודאי דלא ניחא לי להגמרא מאיזה טעם שיהי' לאוקמי
 באופן אחר רק כמה דמתוך שס וא"כ אין ראי' מדברי
 הגמרא הניל לשום דבר.

אך עכ"ל בלא ראי' זו כלל הדבר נראה כן נכון בעלמא,
 דריעותא שפוטע דם דרך פיה לא הויא ריעותא
 המערפא בלא נדיקה, שהרי בש"ס לא נמלא דבר זה,
 ומסכת הכרם אין לנו לחדש שום ערפות, והרי כמה
 אנשים יש שיואל דם דרך החוטם שלהם, וכן כמה אנשים
 פי הענעת הנקראים "מורידין" והרי כל הדם משנימויות
 הכטן, ועכ"ל אין עליהם שום חשש ערפות ח"ו רק הגידים
 נפתחים ויואל מהם דם כאשר שמעתי מפי רופא, ויעיין
 בשו"ת ד"ח ח"ב חיו"ד סימן ל"ח לענין בהמה שיואל
 מדדיה דם נשעה שחולבין אותה, וכחך בחוק חשונתו לשון
 זה ורק הדם בא מאיזה גידיו שנתקרו בחוהו דד וכמש"כ
 גבי שורים המשחיתים דם שחולין הדם בגידין ועורקי כים
 השתן, ולא חלי' שניקב נמי הכים כמ"כ נמי בזה אמרינן
 ודאי דודאי כל החלב נחפכה מדם לחלב ובאוחו הדד בא
 מגיד שניחק מהדר עכ"ל.

[ומה"ט נראה לי להקל בפרה המשחנת דם, אח החלב
 שלה, ואין לחוש שמה ניקב כים השתן, אפילו
 בלא העטם של ס"ס שמה הלכה דניקב כים השתן כשה,
 אלא נפשיעות דאין לחוש כלל שמה ניקב כים השתן דהדס
 בא רק מן איזה גיד ובפסיקת גיד לא נמלא כלל ערפות,
 ודלא כחשונת אבני לך מהגאון דק"ק סיגטע ז"ל שמחמיר
 בזה, וכן הוריתי במונקאטט כמה פעמים להקל בזה].
 ומדבריו יש ללמוד נמי לענין דם הזב דרך פיה, ומ"מ
 לענין נדיקה נראה דמ"מ יש לבדוק מהיות טוב, כיון
 דנ"מ אין אלו בקיאים כ"כ בענינים טבעיים, והרי מליני
 באחרונים כמה ענינים אף שאינו מבואר בש"ס שגריך בהם
 נדיקה מ"מ כחבו לבדוק כמו במים נבטן הבהמה או
 העוף, או נבמה שמנעט ראשה בחייה משום חשש מים
 במוח, וכן בפליה המשחנת דם כמבואר בנאה"ט בשם הבלי
 כסימן מ"ה א"כ שמה אף בזב דם דרך פיה יש לחוש
 שבה עיי' איזה ענין המערין, אבל עכ"פ אין להחמיר כ"כ

ש"ערכ לשחוט רק הקנה לבדה למען יוכל לבדוק אח הוושט
 בשלמות אף במקום שחיטה ושינוחש דלמא במקום נקב
 שחט, כי חומרא זו לא נמלא אלא בניקב מבחוץ עיי' קניא
 וכדומה שמחויב נדיקה מדינה דהש"ס, אבל בזב דם דרך
 פיה די לבדוק הוושט כמו שבודקין וושטין של כל אווזות
 פטומות שאין מחמירין בהם כ"כ שיחוט רק הקנה לבדה
 כדי שיוכל לבדוק גם מקום השחיטה, וה"ל בזה.

ומש"כ נד"ח ובאווזות שמלטיעין חולין במלוי ומסחבר
 שבה מחמת איזה קלקול בושט או בריאה, ומעכ"ת כחב
 הסנה משום ששמחה קצרה ועיי"ש נפתח איזה גיד, ואינו
 מבין כ"כ למה יגרום זה ששמיחה קצרה פתיחה או נתיקה
 גיד, וביחוד י"ל משום שנותנים לחוך פיה מאכל הכרה
 מחחק המאכל בגידים מחמת דוחק המאכל העובר בחוך
 גופה ושם ישנם באיזה מקום גידין ונפתחים לזב מהן דם
 עיי' דוחק המאכל בהם, ודבר זה מוכן לדעתי היטב כי
 הוא מילתא דמסחבר בשכל, ועכ"ל אין בזה ענין עריפות
 כנובח דפתיחה איזה גיד או נתיקה איזה גיד לא בכלל
 עריפות הוא.

ומש"כ מעכ"ת עוד דאמאי לא יועיל שינדקו פטם אחת
 ויראו שאין הדם בא לא מהוושט ולא מהריאה ולא מהכבד
 ויועיל על הכלל כלו של עיקר קולי זה, אני אומר שע"ז יש
 להשיב דודאי בכל ספק אינו מועיל נדיקה של אחת אף
 שתעלה יפה ללמד על הכלל כלו רק על אוחו הפטם, דהנע
 בעלמך בהמה שמנעט נראשה שמבואר כסימן ל"ח שיש
 לבדוק אחר מים נראש, וכי נימא שאם בדיק פטם אחת
 ולא היה מים נראש ששוב לא יערך בפטם אחרת לבדוק
 עוף או בהמה שמנעט נראשה, הא ודאי ליחא כאשר יוכל
 להוכיח זה מכמה דינים בש"ע ורק העיקר כמו שכתבתי
 למעלה דאין לנו לחדש דברים שלא נאמרו בש"ס או הנשיון.
 ולכן לפענ"ד אם כי מ"מ יש לבדוק אבל מותר לו לשחוט
 הקנה והוושט, ועכ"ל כשלא ימלא ריעותא הוא כשה,
 וחשו ריב"ס שנייעוך יש אחי, אבל לאו מר גריה דרבינא
 תחום עלי, והגני בזה ידירו גיסו דו"ש וש"ת בלוג"ח.

שמעון גרינפעלד

סימן טו

שמיכהאלי י"ו.
 שנת עת"ה.
 שוכ"ט לכבוד ידידי הרבני המופלג החסיד ירא ד'
 כש"ת מו"ה טובי' מאיר ורייס נ"י שו"ב בק"ק
 סאטמאר י"ו.

קבלתי מכחבו ואם אמנם קשה עלי לכתוב למק"ח בפרט
 שעמכם הכרחי והפלתי רב גדול מפורסם ירא
 ד', חולם לאשר מעכ"ת טוחב כי יכה לו לעונה מכחבו
 הגני בזה להליל לורבא מרבנן ירא ד' מלוחא ולער, ואזיע
 בזה בקצרה שורש הענין מה שאירע לו שחט שני עגלים
 ערך בני ר' חדשים לאחד הניח לזר הראש בקנה ה' חליות

חזן העבצת הגדולה ולאחד הניח ד' חליות חזן העבצת הגדולה כ"ל, והנה מדדו את הוושט וראו ששחיר ממקום שדבוק בלחיים שמונה לענטי מעטער צרווח והכשירו הרב שליט"א. חולם יש שמה ש"כ אחד שהרעיש את כל העיר באחרו שרין למדוד מסוף הבלחיים לא ממקום הדבוק בלחיים, וגם רוצה להחמיר ולומר ששיעור אלצע אנודל הוא שני לענטי מעטער וחצי, והרב שככשיר, הכשיר רק מפני רחמי עליו ובדוחק גדול, אמנם לפי האמת העגלים המה נחוקה ספק נבלה עומדים, ע"כ חורף הענין.

ואני אומר מאן יריב לן משופרי ואכילגא, ומקודם אשאל על הש"כ ה"ל שהרעיש את כל העיר ואמר יאמר כי כל כוונתו לשם שמים בלי שום פנייה, אם אמת הדברים למה היה לרין להודיע מה לשום אדם חזן מהרב שליט"א, וכי אין צוה לאו דאורייתא שמו אוחה כל מוני המלוא מה שכחצ בפי קדושים הוכח חוכיה את עמיחך ולא תשא עליו חטא ויפיי של ולא תשא עליו חטא ודרשו במכילתא שמי שחוכיה את חברו ברבים עובר בלאו זה של ולא תשא עליו חטא כמו שמונה לאו זה בסכ"מ וברמז"ם ובחינוך ובמלוא השם פי קדושים וברמז"ם בפ"ו מהי דעות ה"ל ז' ח. ומבואר שם בדיא שאפי' בדברי שמים. דוקא אם לא חזר בו בסתר אז מותר להוכיח ברבים, הא כל שחילתו הוא ברבים עובר על לאו דאורייתא. וחזן מה יש כאן עוד לאו דאורייתא של לשון הרע המבואר ברמז"ם בפ"ו מהי דעות מהלכה ב' ואילך דלכ"ר היו אעפ"י שהוא אמת, ובכלכה ב' מבואר דאפילו בפניו היו לשון הרע כל שהדברי שאומר גורמים להזיק לחברו או אפילו רק להלך לו עיי"ש. ועוד יש כאן כמה לאווין אשר לא ארצה עוד להאריך בהם.

ובל ה"ל כתבתי אפילו לפי טעמו של הש"כ ה"ל שטעה הרעש, שאומר שכוונתו לשמים בלי שום פנייה אפילו לפי דתו שכוונתו לאפרושי מאיסורא, כי מעלתו ב' רוצה להאכיל ח"ו ספק נבלות, מ"מ עשה שלא כדיון שלא עפ"י חוב"ק מחמת שכל הוויכח ה"ל היו לי להיות בינו לבין עצמו, ובלשון רבה כאומר בהרמז"ם ויקרא אני עליו מעשוי אינם רגוים אף אם ינמא שכוונתו רצויה [ואין לו לכעום אם העולם חושדין אותו שגם כוונתו אינה רצויה מאחר שהוא גרם לעצמו שלא התנהג עצמו כדיון חורה] אבל באמת הדבר פשוט לכל באי שערי הוראה שאין כאן שום נדנד חשש על מעכ"ת ואין כאן שום חשש של אפרושי מאיסורא ויעברו נא לפנינו כל החטאים שמים על מעכ"ת למען יתברר שאין אפילו באחד שום ממשות, ואפי' בינו לבין עצמו אינו כדאי להוכיח בשבילם את מעכ"ת, אף כי בדברים, ושלשה המה החטאים, א] יש חשש אף דיעבד שהרי בשמ"ח כתב להרחיק ד' אנודלין, ונימא כמ"כ החת"ם בסיומן קפ"א דאנודל הוא לאלל והוא שני לענטי מעטער וחצי, וגם חולי יש למדוד מסוף הלחיים, ב] עכ"פ ב' לו לדבוק בהוושט ומעכ"ת לא נדק את הוושט, דק הקנה לבדה כמה חליות שייך ללך הראש, ג] לכחילה יש לחוש באמצע אחר ומעכ"ת לא עשה כן, אבל באמת. פולס אין בהם ממשות.

א] לענין דיעבד מכמה טעמים אין שום חשש, א] הרי מבואר בשמ"ח לענ"ל בהפסד מרובה להקל בהרחיק שיעור אנודל, ואם יאמר דבשמ"ח לא הקל אלא בשאר מקומות אבל לא במקומות שלנו שאנו נוהגין כמהר"ו ובזה אף בהפ"מ לא היקל כמו שנראה ק"ח מלשנו בספיף ד' שכחצ ו"ל אבל בשאר מקומות ואיכא הפ"מ אין לאפור כ"א ששחט בחזק רוחצ אנודל וכי משמע דרק בשאר מקומות היקל בהפ"מ אבל לא במקום שנוהגין כמהר"ו, וא"כ אפשר דאין ממקומות שנהנו כמהר"ו אנו, אבל באמת זה אינו דהפ"מ מקיל בכל מקום כמ"כ בהפ"ג במ"ו בשמו, ובאמת כן מבואר להדי' בחב"ש בסק"ח דמחיל דאנו נוהגים כמהר"ו וס"י לבסוף דבהפ"מ יש להקל ויפה העתיק בפרמ"ג במ"ו בשמו ואף שגם דרכי חסונה ס"ק כ"ד כתב שפ"כ הוא בפרמ"ג שהרי בשמ"ח לא הקיל אלא בשאר מקומות, הוא נמשך אחר מנה"ו ודע"ת שכחצו כן, אבל באמת כולם לא דקו שהרי בפרמ"ג העתיק בשם החב"ש לא בשם השמ"ח, ובחב"ש בסק"ח מבואר באמת להכשיר בהפ"מ בכל מקום אפילו במקום שנוהגים כמהר"ו וס"ל להפרמ"ג דבחב"ש חזר בו ומקיל בכל דוכחא. ב] כיון דמדדו את הוושט ממקום הדבוק בלחיים עד מקום השחיתה והי' שמונה לענטי מעטער צרווח, ח"כ לא מצפי לדעת הגאון מנערושאן נ"י דבי לענטי מעטער היו אנודל ודאי דעשה כלכחילה, אלא אפילו לדעת החת"ם מ"מ הלא הוא כתב מפורש בתשובתו דלאל הוא יותר מעט מן אנודל ע"י שם, ח"כ שמונה לענטי מעטער צרווח היו גם לדבריו ד' אנודלין, ובפרט שהרי כתב בחב"ש ססק"י דכיון דהוא רק מחמת חומרא אין לרין שיהי' אלצעות שחוקת עיין שם, וא"כ ה"ד בעגל לענין שור הגדול או ראמים גדולים ג"כ היו רק חומרא ודי בלימאוס, ג] הלא מבואר בשו"ת פנים מאירות ח"א סס"י א' ומבואר בפרמ"ג ומסכים עמו דיש למדוד מהתחלת חבור הוושט בלחי ולא ממקום סוף חבורו בלחי, ובני"ד ודאי הי' מתחילת חיבורו בלחי יותר מששרה לענטי מעטער כמובן, ד] הרי רש"י כתב בחולין כשגשה אלצעות וארבע וכי והוא לכאורה אינו מובן דאם בע"י שירחיק כארבע אלצעות איך כתב כשגשה אלצעות, והרי בגמרא בכחובות גבי יונק חינוק ארבע או חמש שנים מקשה ג"כ כעין ק"י ז', ועכ"ת ל"ל אחת משלש אלה או דלרש"י ג"כ לא בע"י דוקא ד' אלצעות רק יותר מני בע"י, או דנימא דכוונת רש"י בבהמה גדולה ד' וקטנה בני, או אפשר דכוונת רש"י דאנודל די בני ובאלצעות אחרות ד', ואיך שנימא בכוונת רש"י סוף כל סוף חז"י דלאו דוקא בעיני ד' גודלין בעגל, וא"כ בני"ד לכל החי לאחת משלש אלה ה"ל יכה כשר אפילו לכחילה, ו"ל דבחב"ש החמיר לכחילה רק מכה חומרא בעלמא מהיות טוב, כיון דאפשר להזכר אבל עכ"פ דיעבד ודאי אין שום חשש, ה] באמת יש לתמוה מ"ל להשמ"ח דבעיין לכחילה ד' אנודלין הלא כיון שאמרו בגמרא כדי תסיסת היד, ח"כ נהי דרש"י סבר בלשונא קמא דהיינו שיחטום בכל היד דהיינו ד' אלצעות היד, הלא הם אינם אנודלין רק סחם אלצעות, ומה שכחצ בפרמ"ג משום דסחם אלצעות דהש"ם היינו אנודלין אינו

מספיק, דהא חינה אי היי כחוב נש"ם שהשעור הוא די
 אצטעו היי מקום לומר דסחם אצטעו דהש"ם הוא
 אגודלין, אבל כיון דבגמרא נאמר רק כדי חסיסח היד הרי
 פשיטא דניד של אדם ליכא די אגודלין, ועכ"ל ל"ל דהשמי"ח
 רק לכחלה החמיר כן להרחיק מן האיסור, אבל כדיעבד
 ודאי יש לסמוך על די אצטעו בעלמא. טוב הראה לי
 הש"י"ב מהם בספר יד יהודא ושם מבואר להדי' דלא נעינן
 די אגודלין אפילו לכחילה רק די אצטעו בעלמא, ודבריו
 נכונים בעצם ובסברא וכינידון דיון שהי' שמונה לענטי
 מעטער ודאי היי יוחר מדי' אצטעו בעלמא, וא"כ אין כאן
 שום חשש כדיעבד לכל הדעות ולכל החומרות.

בן רעתה נבוא להחסרון השני שהרעיש הש"י"ב שלא נדק
 מחלה כמה נשאר מן הוושט לנר הראש גם
 בזה אין על מעכ"ל אשמה דהיי דמבוחר בס"י כ"ה דבשלא
 שחט באמצע הוואר או בסמוך לו, נעינן בדיקה גם משום
 חשש גרמה, היינו לאפקוי שלא יבדוק כלום אבל אם נדק
 הקנה וראה שהרחיק כמה חליות מהכענע הגדולה והרי
 רואה נעינן שלא שחט שחיטה משופט קולמוס, אי"כ אם
 השוחט סמך עלמו ע"ז לא עשה שום עולה חלילה דיכול
 לסמוך בדיקה הוושט על מה שבדק הקנה, ועל מה שהוא
 ראה שהשחיטה טוב ניושר ואינו משופט, וראי' לדבר שהרי
 בשמי"ח בעלמו בסעיף די לענין בדיקה הוושט של עוף
 כתב להלכה דמי שאינו בקי יכול לסמוך על מה ששחט נגד
 מקום שחיטה בקנה עיי"ש הרי דמקומוח השחיטה של
 הקנה והוושט שוים הם, ועכ"ל דהש"ע בס"י כ"ה ושמי"ח
 שם שנו לבדוק אחר הגרמה עיקר הכוונה שעכ"ש יבדוק
 הקנה ושיהי' השחיטה טובה, וכיון שמשכ"ח נדק הקנה והי'
 כמה חליות למטה מהכחלה מקום השחיטה שפיר היי יכול
 לסמוך גם על הוושט, ועכ"ש בעשה כן אין עליו שום
 חלונה.

ג] רעתה נבא על מה שהחרעם עוד שלא שחט באמצע
 הוואר, הנה שמעתי מהש"י"ב דפה שהוא ש"י"ב
 מומחה לרבים ויש לו קבלה מהגב"ל אבדק"ק באבוב ז"ל!
 והיה לו שימוש בסאנן, ווישניעל בריגעל וכמה עיירות
 וראה ש"י"ב מובהקים ומומחים וכולם אין שוחטים באמצע
 לוואר, ובאמת מה שבח"ש"ב בסיומן כי סק"ל מקשה כמו
 סחירה ברמ"ל שכתב בחלה שלכחילה ישחוט למטה
 מהכענע הגדולה, ובס"י ג' כתב דלכחילה נכון לשחוט
 באמצע הוואר עיי"ש לא סחירה גמורה היא דחיבה נכון!
 שכתב הרמ"ל אינו מורה אפילו על לכחילה, דלשון נכון!
 הוא רק זכירות בעלמא, ולפ"ז אין כאן סחירה, דבאמת
 לכחילה יש רק להקפיד שיהי' למטה מהכענע הגדולה,
 ובאמצע הוואר אפילו לכחילה אינו רק זכירות בעלמא.
 טוב ראייתי בספר יד יהודא אשר הביא לי הש"י"ב דפה
 שכתב כן, ושמעתי מש"י"ב אחר שאמר העטם שאין הש"י"ב
 מדקדק כך לשחוט באמצע הוואר, חוץ מהעטם הפסד
 העור, יש גם עטם אחר לאשר הסימנים סמוך לדיבוקם
 נלתי. הם מחוחים יוחר מבאמצע הוואר כי באמצע הם
 רפויים כנראה בחוש שאם קושרים חבל אפי' מהודק בעמוד
 אחד מכאן ובעמוד אחד מכאן איז סמוך למקום הקשר

בעמודים החבל מחוח, ובאמצע הוא רפוי, ויש לחוש שעי"כ
 יארע קלקול בשחיטה, ולכן שוחטים סמוך למקום חבורם
 נלתי ששם הם מחוחים, וכיון שבנוחם בזה עיי"ז י"א
 השחיטה יוחר כחקונו יפה הם עושים. קיבור הדבר כבר
 ביארתי חו"ד שחוקה מעלתו לא אחרת מכה מעשה הג"ל
 ויוחר אחרת אלזי חוקה כשרוחו של הש"י"ב המרעיש שער
 על כמה איסורים, ואף שבעוה"ר העולם נכשנים באיסורים
 כאלו, אבל ש"י"ב לריך להינח ירא שמים מרבים, איך לא
 יהי' נזהר בנפשו להזהר מעבירות אדום דש בעקביו, כללו
 של דבר אף שהש"י"ב המרעיש מדמה בנפשו שוונחו לשמים
 בלי שום פנייה לאפרושי מאיסורא, אבל באמת הוא בשביל
 שיצר שנאה וקנאה מעור עיניו, אבל לפי האמת לאניחו
 אין כאן אפרושי מאיסורא וכוונת ש"ש בלי שום פנייה,
 אבל יש כאן קנאה שנאה והלבנת פנים ומחכנד בקלון
 חברו, והש"י"ח יטע בלבו אהבתו ויראתו ואהבת ישראל זה
 לזה כאות נפש כל ישראל המאמין ודבוק בחורו יח"ש
 הדו"ש ומלעטר בל"ו.

שמעון גרינפעלד

סימן טז

סעמיהאלי י"ו. שנת עת"ל.

שוכ"ע לכבוד ידידי ישראל הרב הגב"ל המפורסם
 בנשי"ק חו"ס נקש"ח מו"ה יצחק אייזיק ווייס
 נ"י בספינקא י"ו.

אחדשאי"ע.

הן נשלח לירי בשבוע העבר קונטרס נדפס מני' חגשים
 בעשנשא"ר בנשי"ג מלא בזיונות על הרב מאינטערדאס
 נ"י אודות מה שאבד שחיטה הש"י"ב נ"י אהרבה חיים נ"י
 באמרו כי אבד הרגשחו, ונדפס שמה חשידה כמה שוחטים
 המטידים שהוא מרגיש בפגימה אפי' דקה מן הדקה,
 ונדפס שמה מכחב מהדרי"ג נ"י נ"כ להחיר לאכול משחיטה
 הש"י"ב הג"ל אפי' למחרת מן המחרת, והגם שאין דרכי
 להחערב בדברים כאלו אך יען שאני מכיר את הרב מאי"ר
 עטרה"ס לירא שמים קראתי המכתבים הנדפסים בקונטרס
 הג"ל והי' לפלא נעיני מכחב הדרי"ג נ"י אמרתי לא אמנע
 מלשאול את הדרי"ג נ"י בעלמו מה ראה על ככה לתח היחר
 בכחב על ש"י"ב שאבדו הרב מרא דאחרת מה שלטי עני"ד
 גם עפ"י דחובה"ק אין בו היחר מטעמים שאבאר אי"ה כאן
 במכתבי זה, והמה:

א] נהי דהש"י"ב ראי"ח הג"ל יש בידו מכתבים וחמודות
 מכמה שוחטים מומחים אשר הוא מרגיש בפגימה
 אפי' דקה מן הדקה, מ"מ הלא הרב ר"ח פרענקעל נ"י ראש
 הקאנללי"ח שלנו העתיק לפני הדרי"ג נ"י מכחב מהרב מאי"ר
 ערדאס שכתב לו שהוא בעלמו ראה בלירוף ש"י"ב מומחה
 וגדול אחד שהש"י"ב הג"ל אבד הרגשחו, אי"כ יש כאן כי
 עדים על פסולו של הש"י"ב ובי דיש עשרים עדים להכשיר,